

PM nr 550

PRESSMEDDELANDE

1987-12-15

JURISTKOMMISSIONEN
med anledning av mordet på
statsminister Olof Palme

Ordförande:
Hovrättspresidenten
Carl-Ivar Skarstedt

Juristkommissionen överlämnar
andra delen av sin rapport till
justitieminister Anna-Greta Leijon

Kommissionens kansli:
Tel. 08-763 1456
763 1457

Juristkommissionen överlämnar i dag andra delen av sin rapport om händelserna efter mordet på statsminister Olof Palme till justitieministern, Denna del av rapporten behandlar brottsutredningen den 1 mars 1986 - den 4 februari 1987.

Juristkommissionen sammanfattar rapporten på följande sätt.

Åklagarna och polisens spaningsledning

Vi redogör för hur brottsutredningen organiserades och hur ledningen av förundersökningen och polisens spaningsarbete kom att urformas och genomföras. En central fråga är orsakerna till de samarbetssvårigheter som uppkom mellan åklagare och polis och som i början av februari 1987 ledde till att regeringen grep in och beslutade om en omorganisation av utredningsarbetet. Men vi belyser också vissa andra frågor kring organisationen och ledningen främst av polisens arbete.

* Grundläggande regler om förundersökning i brottmål finns i 23 kap. rättegångsbalken (RB). En förundersökning leds enligt 23 kap. 3 § RB av polismyndigheten eller av åklagaren. Om en förundersökning har inletts av polismyndigheten och om saken inte är av enkel beskaffenhet, skall ledningen av förundersökningen övertas av åklagaren när någon skäligen kan misstänkas för brottet. Åklagaren skall också i andra fall överta förundersöknings ledningen när det finnes påkallat av särskilda skäl.

I detta fall leddes förundersökningen i viss del av chefsåklagaren K. G. Svensson från den 6 mars 1986 och i övrigt av polismyndigheten i Stockholm intill dess överåklagaren vid åklagarmyndigheten i Stockholms åklagardistrikt Claes Zeime i början av maj tog över förundersökningsledningen i dess helhet (utom i den del som Svensson ledde och avslutade i mitten av maj).

I förundersökningsledarens uppgifter ingår att bestämma om förundersökningens inriktning och uppläggning. Förundersökningsledaren har inte bara det yttersta ansvaret för vilka utredningsåtgärder som bör eller inte bör vidtas utan principiellt också ett ansvar för på vilket sätt åtgärderna genomförs och för hur olika åtgärder skall prioriteras sinsemellan. Enligt lagen ankommer det vidare på åklagaren som förundersökningsledare att besluta i vissa frågor om s.k. straffprocessuella tvångsmedel.

När en åklagare leder en förundersökning har han rätt att få biträde av polismyndigheten. I praktiken sker i allmänhet ett nära och naturligt samarbete mellan åklagare och polis i syfte att på bästa sätt utnyttja de resurser och det kunnande som finns på ömse håll. Någon formell gräns mellan myndigheternas befogenheter och ansvarsområden brukar då inte behöva dras. Principiellt föreskriver dock inte lagen något "dubbelkommando" i vissa frågor eller någon rätt för polismyndigheten att motsätta sig åklagarens förundersökningsledningsbeslut på den grunden att polisen gör andra bedömningar än åklagaren i frågor som hör till förundersökningsledningen.

* En första iakttagelse beträffande denna brottsutredning är att åklagarna inte hade den ställning och det inflytande över brottsutredningen som gällande regler om förundersökningsledning i 23 kap. RB förutsätter. Till den slutsatsen kom JK efter granskning av förhållandena under den tid då Svensson var förundersökningsledare och enligt vår mening måste förhållandena beskrivas på i princip samma sätt under det senare skede då Zeime hade övertagit förundersökningsledningen.

Vår åsikt är att man på åklagarsidan borde ha satt till mer resurser och gjort en aktivare insats under brottsutredningens första tid. Vi delar inte den uppfattning som har förts fram av bl.a. Svensson att man åtminstone i princip kunde se utredningen som en vanlig mordutredning och i enlighet därmed lägga upp samarbetet mellan åklagare och polis på vanligt sätt. Med en aktivare insats borde enligt vår mening åklagarnas förutsättningar att hävda sin ställning ha varit bättre. I alla händelser skulle åklagarna bättre ha kunnat följa utredningen och haft en bättre beredskap för att aktivt ingripa i ledningen när de fann att det behövdes.

Med detta avser vi i och för sig inte att rikta kritik mot det arbete lades ned av de enskilda åklagare som befattade sig med brottsutredningen och inte heller att underkänna vad som från deras sida har sagts om svårigheterna rent faktiskt, under de förhållanden som rådde, att hävda sig mot polisen och den ledningsorganisation som den hade. Våra synpunkter är mer principiella och tar sikte på åklagarväsendets insats som helhet. Därtill knyter vi dock även synpunkten att det måste anses ligga i en åklagares ansvar som förundersökningsledare att hävda sin ställning med tillgängliga medel, ytterst genom att vända sig till högre myndighet, när åklagaren finner att spanings- och utredningsarbetet inom ramen för en förundersökning bedrivs på ett sätt som åklagaren inte kan godkänna. Den frågan berör vi närmare i ett senare avsnitt. Här vill vi

bara anmärka att det enligt vår mening inte var riktigt att, som Svensson gjorde i mars 1986, ta över förundersökningsledningen bara i viss del med motiveringen att han som åklagare inte ville ta ansvaret för den övriga del av förundersökningen som han ansåg att han inte skulle kunna påverka.

I den nu beskrivna meningen ligger enligt vår uppfattning en del av ansvaret för svårigheterna i samarbetet med polisen på åklagarsidan. Vi kan emellertid inte finna annat än att ansvaret i än högre grad ligger hos polisleddningen och länspolismästaren Holmér personligen.

Det måste nämligen till en början anses ha varit ett gemensamt ansvar för åklagare och polis att se till att man fick till stånd ett fungerande samarbete. Vi menar att polisleddningen visade ringa intresse för detta och att den dessutom inte på ett riktigt sätt skötte sin skyldighet att hålla åklagarna informerade om det fortgående spaningsarbetet.

Vad som har framkommit under vår granskning visar enligt vår uppfattning också att polisleddningen redan under den tid på våren 1986 då Svensson var förundersökningsledare i flera avseenden åsidosatte vad som måste krävas i samarbetet mellan åklagare och polis inom en förundersökningsram. Detsamma måste enligt vår mening sägas om det senare skedet av brottsutredningen.

De samarbetssvårigheter som blev tydliga i början av oktober 1986 och som sedan efterhand växte berodde enligt vår mening väsentligen på att polisleddningen inte underordnade sig åklagarens förundersökningsledning på det sätt som gällande regler föreskriver. Utredningen av det s.k. huvudspåret fick ett drag av maktkamp i stället för att bedrivas i samarbete mellan åklagare och polis. Åklagarna fick svårigheter att få till stånd förnyad eller kompletterande utredning på punkter som de bedömde som viktiga men där polisleddningen ansåg att ytterligare utredning inte behövde eller borde göras. Det brast i viss utsträckning i information från polisens spaningsledning till åklagarna. Också i "förhandlingarna" mellan åklagarna och polisen i slutskedet före regeringens ingripande överskred polisen enligt vår mening gränsen för sitt ansvar och sina befogenheter i en av åklagarna ledd förundersökning. Detta skedde genom krav för ett fortsatt samarbete som inte hade stöd i gällande regler.

Polisleddningens handlande kan enligt vår uppfattning inte försvaras med de anmärkningar som man ansåg sig kunna rikta mot åklagarnas sätt att arbeta eller med att polisleddningen hade mer djupgående kunskaper och bättre överblick över utredningen, om det nu över huvud förhöll sig så.

Vi är medvetna om att denna kritik mot åklagare och polis kan uppfattas som hård. Vi anser oss emellertid inte kunna underlåta att uttala den, trots att vi har uppfattat vårt uppdrag som inriktat mer på att dra slutsatser för framtiden om behovet av rättsliga förändringar eller systemförändringar i övrigt och mindre på att söka och finna fel i det som faktiskt hände. Man kan ändå inte bortse från att saken här gäller en djupgående konflikt mellan två myndigheter i ett för hela samhället mycket viktigt ärende och att det har ett betydande allmänt intresse att

bedöma vad som var orsakerna till denna konflikt. Vål så angeläget är emellertid att dessutom framhålla, som vi också har gjort i olika sammanhang i redovisningen av vårt granskningsarbete, vilket synnerligen omfattande, självupppoffrande och gott arbete som på många olika händer har lagts ned i brottsutredningen. De kritiska synpunkterna är nödvändiga men de får inte tillåtas undanskymma detta helt grundläggande faktum.

* Även om man ser enbart till hur ansvar och uppgifter fördelades internt på polisens sida kan det sättas i fråga om det fanns tillräckliga skäl att där behålla den särskilda ledningsorganisation som ursprungligen valdes. Vi kan förstå att det fanns skäl som talade emot en nedflyttning av spaningsledningen på lägre nivå inom polisorganisationen. Det fanns också samordnings- och ledningsuppgifter som måste ligga på högre nivå inom organisationen. Likväl kan det enligt vår mening knappast bestridas att det sätt på vilket arbetet leddes av den särskilda ledningsgruppen och av Holmér personligen förde med sig väsentliga olägenheter.

En sådan är att man förlorade de möjligheter till fortlöpande tillsyn och kontroll som man i vanliga fall har genom att polismyndighetens ledning inte är direkt engagerad i spaningsledningen. Den nackdelen är inte minst allvarlig i fall där det uppstår meningsmotsättningar mellan åklagaren som förundersökningsledare och spaningsledningen.

Härtill kommer emellertid att det i det praktiska arbetet i detta fall i viss utsträckning uppkom oklarhet om fördelningen av ansvar och uppgifter och brist på kontakt mellan skilda verksamhetsnivåer inom polisorganisationen. Den underlydande organisationen fungerade inte i alla delar på det sätt som Holmér ansåg sig kunna förutsätta och han fick inte vetskap om detta.

* Från rättslig synpunkt är det enligt vår mening tvivelaktigt om det bör anses tillåtligt att dela förundersökningsledningen på det sätt som skedde i detta fall när Svensson trädde in som förundersökningsledare enbart till viss del (i fråga om den s.k. 33-åringen) och lämnade resten av förundersökningsledaransvaret åt polisen. Även om så skulle vara fallet är i alla händelser ett sådant förfaringsätt förenat med uppenbara rättssäkerhetsrisker. Dessutom uppkommer fara för oklarhet och missförstånd eller till och med konflikter i samarbetet mellan åklagaren och polisen när förundersökningsledningen ligger hos dem båda.

* Den viktigaste frågan för denna del av vårt granskningsuppdrag är om vad som inträffade i detta fall kan anses visa på ett behov av förändringar i gällande rättsregler om förundersökning i brottmål. Enligt vår mening är detta inte fallet.

Denna brottsutredning har till omfattning och betydelse skilt sig från snart sagt allt som tidigare har förekommit och det är redan av detta skäl på sin plats att vara försiktig med allmänna slutsatser. De svårigheter och konflikter som uppkom hade enligt vår uppfattning mera sin rot

i att man inte tog tillvara de möjligheter till ett gott och effektivt samarbete som gällande regler ger än i brister eller otydligheter i regelsystemet som sådant.

Något skäl att förändra principerna för förundersökningsledningen, t.ex. genom att ge polisen en annan ställning såvitt gäller vad som hör till spaningsarbetet till skillnad från utredningsarbetet i övrigt, kan vi för vår del inte se att erfarenheterna från detta fall utgör. Vad som skulle kunna komma i fråga är närmast att man på en lägre nivå än genom lagstiftning närmare överväger hur samarbetet mellan åklagare och polis skall läggas upp vid förundersökningar av särskilt stor omfattning eller på annat sätt av särskilt stor betydelse. Såvitt vi kan förstå är det viktigt, och möjligt utan att på något sätt rubba grundvalarna för nuvarande regelsystem och praktiska tillämpning, att finna former för ett nära samarbete mellan åklagare och polis bl.a. i frågor som gäller samordningen av resurser, kontakter med expertorgan och andra myndigheter m.m. och i frågor som kräver samråd, t.ex. rörande verkställigheten av åklagarens förundersökningsledningsbeslut, prioriteringen av utredningsåtgärder, intern och extern information m.m.

Några viktiga inslag i polisens spanings- och utredningsarbete

I denna del av rapporten tar vi upp ett antal frågor kring det praktiska polisarbetet i utredningen av mordet på Olof Palme. Det rör sig bl.a. om organisations- och systemfrågor. Våra synpunkter gäller i vidsträckt mening utredningsarbetets effektivitet. Syftet är att bidra till den genomgång av erfarenheter och den översyn av bl.a. beredskaps- och organisationsfrågor som brottsutredningen bör föranleda. Det ligger i sakens natur att de frågor som vi tar upp är ett urval, där det finns anledning att konstatera att allt inte fungerade som det skulle och där alltså kritik ter sig motiverad. Vi är emellertid angelägna om att kritiken inte skall ge intrycket att polisens arbete allmänt sett inte höll måttet. Någon sådan samlad bedömning har vi inte gjort och det är för övrigt alldeles klart att mycket omfattande och gott arbete lades ned av polisen på alla olika nivåer.

* Vi pekar på ett antal brister i fråga om hur spanings- och utredningsarbetet organiserades och hur vissa grundläggande utredningsåtgärder genomfördes. Enligt vår mening skulle en del av bristerna sannolikt ha kunnat undvikas om det hade funnits en spaningsledning som arbetade närmare de olika enheterna. Vi menar också att den tillsyn över ärendet som normalt utövas av kriminalavdelningens ledning och ytterst av polismyndighetens chef kan ha blivit lidande av att Holmér och kriminalavdelningens chef Hans Wranghult själva var direkt engagerade i spaningsarbetet.

En annan orsak var enligt vår åsikt att det saknades en i praktiken fungerande beredskapsplanläggning för arbetet inom kriminalavdelningens våldsrotel inför en större spaningsinsats vid ett mord eller ett annat grovt våldsbrott. Vi har för vår del funnit att detta var en brist som invercade inte bara på rotelns arbete utan med hänsyn till rotelns cen-

trala ställning även på utredningsarbetet i övrigt. De mest kännbara effekterna uppkom under inledningsskedet men vissa av dem påverkar alltså brottsutredningen, framför allt bristerna i registreringen av förundersökningsmaterialet.

* Några av de viktigaste konkreta bristerna i våldshotelns arbete är dessa:

- Tipsmottagningen var i vart fall i inledningsskedet otillräckligt dimensionerad.
- Registreringen av förundersökningsmaterialet blev en flaskhals. Den stora tillströmningen av tips kunde inte klaras av med befintliga resurser och någon beredskap för en utökning fanns inte. Registreringen måste ske på olika enheter och några åtgärder för att åstadkomma enhetlighet och förenklingar företogs inte.
- Kartläggningen av omständigheterna kring brottet och brottsplatsen skedde inte i alla delar med den snabbhet, grundlighet och noggrannhet som krävdes.
- Vissa s.k. dörrknackningar genomfördes inte på ett fullödigt sätt.
- Utredningen angående den avlidnes person och kontakter kom inte igång omedelbart.

* Samarbetet med expertis, främst med rättsläkarna och SKL, har enligt vår mening inte fungerat som det borde. Polisen har därmed inte heller till fullo utnyttjat de kunskapskällor som finns inom andra myndigheter.

* Vår granskning har visat på vissa brister i beredskapen inom kriminalavdelningen vid polismyndigheten i Stockholm. I samband med en översyn bör även behovet av fasta rutiner för vissa spanings- och utredningsinsatser vid bl.a. grövre våldsbrott och av utbildning och samträning inför större gemensamma insatser övervägas.

Användningen av vissa tvångsmedel

Vår granskning av användningen av straffprocessuella tvångsmedel i samband med brottsutredningen har gett oss anledning att ta upp framför allt frågor som hör samman med lagstiftningen om telefonavlyssning. Vi tar också upp åklagarnas och polisens skilda sätt att se på tvångsmedel-användningen vid det s.k. tillslag som planerades hösten 1986 och genomfördes i januari 1987.

* Enligt vår mening finns det anledning att allmänt sett hysa betänkligheter inför en så omfattande och långvarig användning av telefonavlyssning som har förekommit i denna utredning. Vi har däremot inte närmare granskat och har därför inte underlag för att rikta kritik mot de enskilda beslut om telefonavlyssning som har fattats i detta fall.

- Vissa frågor som rör reglerna om telefonavlyssning har på olika sätt beröring med utredningen i detta fall. Vi anser att de i lämpligt sammanhang bör övervägas ytterligare. Vi menar att användningen av s.k. överskottsinformation bör lagregleras. Vidare bör frågan huruvida telefonavlyssning enligt RB skall kunna förekomma vid bl.a. försök och förberedelse till brott, bestämmelserna om tiden för tillstånd och möjligheterna att ha ett differentierat system i fråga om de telefonapparater som får avlyssnas övervägas vidare.
- Vi tar också upp frågan om sambandet mellan brottsutredningen och terroristbekämpningen och konstaterar att det var en brist att åklagarna inte hade överblick över den del av säkerhetsavdelningens verksamhet som ingick i brottsutredningen.

Kontroll och tillsyn

När det gällde utredningen av mordet på Olof Palme visade det sig till sist vara nödvändigt att regeringen fattade beslut om att ledningen av utredningsarbetet skulle organiseras om. Man kan fråga sig om ett ingripande av detta slag kunde och borde ha skett tidigare, genom regeringens eller andra myndigheters försorg. Av intresse är också vilken betydelse som de faktiska åtgärder som vidtogs i regeringskansliet fick för brottsutredningen och för andra organs fullgörande av sina kontroll- och tillsynsuppgifter. Ytterligare en annan fråga är om det genom en aktivare kontroll och tillsyn hade funnits förutsättningar att undvika eller undanröja de samarbetsproblem som uppkom.

Regeringen

Regeringen följde utredningsarbetet nära och justitieministern och olika företrädare för regeringskansliet agerade vid flera tillfällen i syfte att söka bilägga tvister mellan åklagarna och polisen och att få till stånd en fungerande organisation av utredningen. Det var till sist genom ett beslut av regeringen som en omorganisation kom till stånd men också vissa tidigare åtgärder av regeringen hade betydelse för myndigheternas handläggning.

Regeringens och regeringskansliets åtgärder var i mångt och mycket en följd av politiska ställningstaganden och vilade på allmänna lämplighetsöverväganden. Till de frågor som övervägdes hörde i vilken utsträckning regeringen behövde skaffa sig information om utredningen och hur man lämpligast skulle skaffa sig den informationen. Det kan inte vara vår sak att lägga synpunkter på de ställningstaganden som gjordes i frågor av detta slag. Vad vi däremot funnit anledning att söka klarlägga är vilken faktisk inverkan som de olika åtgärderna hade på brottsutredningen. Vi har också funnit oss oförhindrade att i samband därmed uttala vår mening om hur regeringens och regeringskansliets åtgärder på några punkter bör bedömas rättsligt.

- Regeringen följde arbetet i brottsutredningen genom att placera en observatör i polisens ledningsgrupp och genom regelbundna föredragningar

av Holmér inför justitieministern. Enligt vad som har uppgetts för oss var skälet till att regeringen ville följa utredningsarbetet så nära bl.a. att det skulle skapa underlag för bedömningen av säkerhetsfrågor och att regeringen ville kunna vidta åtgärder för den händelse det skulle visa sig att myndigheterna saknade förutsättningar att fylla sina uppgifter. Wickbom fann det naturligt att informationen i säkerhetsfrågor lämnades direkt av polismyndigheten i Stockholm, som till sitt förfogande hade bl.a. rikspolisstyrelsens säkerhetsavdelnings och rikskriminalsektionens resurser.

* Vi kan inte finna att placeringen av en observatör i ledningsgruppen eller observatörens verksamhet innefattade någon otillbörlig påverkan av polismyndighetens arbete.

Inte heller har vi kunnat finna att de initiativ som togs från regeringens och regeringskansliets sida på våren och i december 1986 i syfte att undanröja samarbetssvårigheterna innebar någon inblandning i myndigheternas beslutsfattande eller på annat sätt någon otillbörlig påverkan. Vid sidan av dessa initiativ inskränkte sig kontakterna mellan regeringen och företrädare för regeringskansliet och de för brottsutredningen ansvariga myndigheterna till inhämtande av information.

* Åklagarna har förklarat att de uppfattade regeringen och regeringskansliet som partiska till förmån för polisen. Enligt åklagarna medförde detta svårigheter för dem att hävda sig mot polisledningen. Åklagarna drev inte sin ståndpunkt i tvistefrågor på det sätt som de annars skulle ha gjort.

Vi har inte funnit att regeringen eller någon företrädare för regeringen faktiskt handlade partiskt i något hänseende. Vad saken främst gäller är i stället vilken betydelse i detta sammanhang som formerna för regeringens informationsinhämtande och justitieministerns och justitiedepartementets kontakter med polisledningen skall tillmätas. Rent faktiskt grundade åklagarna sin uppfattning om regeringens stöd åt polisen på att justitieministern och justitiedepartementet till helt övervägande delen hämtade sin information från polisen och på att vissa initiativ från ministerns och departementets sida togs efter information eller hänväningar från polisen.

Vi diskuterar vilken betydelse åklagarnas uppfattning om regeringens inställning hade och vilka åtgärder som under skilda förutsättningar borde ha vidtagits. Vi menar att det i alla händelser är viktigt att söka förekomma missförstånd om man som i detta fall väljer att till övervägande delen inhämta information om brottsutredningen från polisen i stället för från förundersökningsledaren.

* Vad som har kommit fram under vår granskning ger enligt vår mening inte stöd för att justitieministern eller justitiedepartementet borde ha ingripit tidigare än som skedde i början av december 1986.

Tillsynsorganen

Att regeringen så nära följde brottsutredningen kom att få betydelse för hur tillsynen utövades över de närmast ansvariga myndigheterna. Med den utgångspunkten har vi undersökt vilka åtgärder som vidtogs av rikspolisstyrelsen och länsstyrelsen i Stockholm samt riksåklagaren och överåklagaren vid åklagarmyndigheten i Stockholm.

- * Rikspolisstyrelsen hade inte något direkt inflytande över det av den lokala polismyndigheten ledda polisarbetet.

Det fanns inte något skäl för rikspolischefen Romander att särskilt informera regeringen om vad som hände i utredningen. För den händelse utvecklingen hade krävt ett regeringsbeslut om att rikspolisstyrelsen skulle överta polisledningsansvaret hade Romander skäl att utgå från att regeringen själv hade underlaget för ett sådant beslut. Något utrymme för åtgärder från rikspolisstyrelsens sida utöver att följa utredningen på det sätt som skedde fanns enligt vår mening inte.

- * Även om det hade funnits formella möjligheter för länsstyrelsen i Stockholms län att i egenskap av länets högsta polisorgan utöva en mer aktiv kontroll och tillsyn över polisverksamheten i detta fall, får man enligt vår uppfattning ha förståelse för att länsstyrelsen inte tog några initiativ i den riktningen. Länsstyrelsen visste att regeringen följde brottsutredningen och räknade med att regeringen skulle ta kontakt om det bedömdes behövt.

- * När det gäller tillsynsansvaret inom åklagarväsendet, dvs. den tillsyn och kontroll av åklagarverksamheten i brottsutredningen som låg på överordnade åklagare, anknyter vi till våra uttalanden i frågan huruvida åklagarnas insatser var tillräckliga eller ej. Vi konstaterar nu att ansvaret för att åklagarinsatserna blev otillräckliga enligt vår mening också faller på tillsynsmyndigheterna, dvs. riksåklagaren och under det inledande skedet också överåklagaren i Stockholm.

- * Det borde ha varit naturligt för riksåklagaren att vidta åtgärder för att hålla sig regelbundet informerad om brottsutredningen. Under det inledande skedet, dvs. före den 22 mars 1986, fick riksåklagaren inte någon sådan regelbunden information.

Organisationsfrågor

- * Frågan om var inom polisväsendet som ledningen av polisens arbete i brottsutredningen skulle läggas var en av de första frågor som man hade att ta ställning till inom de ansvariga myndigheterna.

Några skäl att omedelbart överväga ett överförande av ledningen till rikspolisstyrelsen fanns enligt vår mening inte. Förutsättningarna för polismyndigheten i Stockholm att samordna och leda verksamheten måste ha varit goda.

Vi kan inte heller se några skäl att under den fortsatta brottsutredningen, innan misshälligheterna mellan polis och åklagare ledde till en ändring i organisationen, flytta över ledningsansvaret till rikspolisstyrelsen.

- * Ärendet aktualiserar också den allmänna frågan om de rättsliga förutsättningarna för att rikspolisstyrelsen skall kunna utöva polisledning.

Myndigheternas information till massmedierna

Våra iakttagelser kan sammanfattas i följande punkter.

- * Myndigheterna har ett ansvar för att allmänheten genom massmedierna får korrekt information om en brottsutredning av detta slag. Samtidigt måste myndigheterna beakta att spaningsarbetet inte får störas genom att uppgifter lämnas ut och undvika att oskyldiga personer tillfogas skada.
- * Det kan enligt vår mening inte riktas några principiella invändningar mot det sätt, på vilket polisen organiserade sin information.
- * Åklagarmyndigheten och polismyndigheten hade ett gemensamt intresse av att kontakterna med massmedierna samordnades och av att inte olika besked lämnades till massmedierna. I detta fall kom motsättningarna mellan åklagarna och polisen att skapa problem också på informationssidan. Informationen kom nästan helt att skötas av polisen. Något samråd mellan myndigheterna förekom inte. Detta kan inte ha gagnat intresset av entydiga och klara besked till allmänheten.
- * Vi diskuterar också vissa frågor kring förundersökningssekretess och meddelarfrihet.

Resurser

I denna del av rapporten har vi sammanställt uppgifter om den samlade omfattningen av de resurser som användes i brottsutredningen och undersökt vilka effekterna blev för annan polisverksamhet under den tid då brottsutredningen pågick. Vår granskning har gett anledning till följande synpunkter.

- * När det gäller narkotikabekämpningen finner vi det svårförklarligt att det inom Stockholmpolisen under så lång tid inte vidtogs mera kraftfulla åtgärder för att inom ramen för myndighetens samlade resurser - ca 3000 polismän - bibehålla den tidigare nivån.
- * Vi har inte sett som vår uppgift att närmare granska de avvägningar som skett mellan olika uppgifter inom rikspolisstyrelsens säkerhetsavdelning och rikskriminalsektion. Så långt vi har kunnat finna har återverkningarna på dessa enheters övriga funktioner legat inom ramen för vad som under förhållandena måste accepteras.

* Inom samtliga deltagande enheter beordrades personalen att arbeta på övertid i mycket stor omfattning. Särskilda avtal träffades om uttag av nödfallsövertid. Uttaget var mycket stort och pågick under mycket lång tid.

När en myndighets personalresurser under lång tid måste ansträngas så hårt som här, måste myndighetens ledning överväga sådana alternativ till ett fortsatt övertidsuttag som att genomföra lämpliga ändringar i organisationen men också att begära förstärkningar. Enligt vår mening bör övertidsuttaget studeras ytterligare i lämpligt sammanhang.